

усунення залишків адміністративної системи, формування сучасної ринкової фінансової, банківської, страхової систем та ін.

Вихід української економіки з тіні можливої тільки за умов стимулювання з боку держави процесів легальних заощаджень і накопичень середнього класу.

Україна поступово повертає довіру міжнародних фінансових інститутів, бо своєчасно виконує свої боргові зобов'язання. Так, у 2010 році Україна повернула довіру не тільки міжнародних фінансових інститутів, але й інвесторів. Виконання зобов'язань перед кредиторами свідчить, в першу чергу, про те, що економіка України поступово долає наслідки економічної кризи і починає наповнювати держбюджет.

У січні-лютому 2011 року на погашення і виплату відсотків за державним боргом було витрачено 7,32 млрд. гривень. Витрати на обслуговування держборгу склали 1,5 млрд. гривень, у тому числі за внутрішнім – 1 млрд. 9,9 млн. гривень, за зовнішнім – 495,1 млн. гривень. Держбюджет-2011 передбачає залучення країною за рахунок розміщення облігацій державної зовнішньої позики 4,5 млрд. доларів, а також 500 млн. доларів – від Світового банку [2].

Бюджетне і податкове регулювання – один із двох класичних методів впливу держави на фінансову безпеку. Одним з показників, що характеризує бюджет держави, є відношення обсягу бюджету до ВВП [3, с.24].

Реальний валовий внутрішній продукт України в січні 2011 року зріс порівняно із січнем 2010 року на 5,1%. ВВП України в 2010 році виріс, згідно з попередніми даними Держстату, на 4,2%, а його номінальне значення збільшилося на 18,9% і досягло 1 трлн. 85,935 млрд. гривень. При цьому в четвертому кварталі 2010 року темпи його зростання уповільнилися до 3% з 3,5% у третьому кварталі і 6% – у другому. Прогнозується зростання номінального ВВП в 2011 році до 1,253 трлн. гривень, реального ВВП – 4,5% [4].

На думку експертів тіньові структури контролюють більше половини ВВП України, значну частку торгово-фінансових операцій. Від обсягів тіньової економіки залежить суверенітет України, бо для тіньовиків незалежність України не має цінності [3, с. 84].

1. Глобалізація інвестиційних процесів та фінансова безпека України. / Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. К., 2001. – 19 с. електронний ресурс <http://delo.ua/>
2. Сухоруков А.І., Ладюк О.Д. Фінансова безпека держави. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 192 с. 3. Електронний ресурс <http://www.interfax.com.ua/>

А.В. Наконечна
Європейський університет

ПРІОРИТЕТИ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

© Наконечна А.В., 2011

Різне скорочення в останні роки інвестицій, в першу чергу в реальний сектор економіки країни, призвело до загрозливого зниження виробництва високотехнологічної продукції, яка є наслідком протиріч, які виникли в процесі реформування економіки і перешкоджають досягненню цілей інноваційного розвитку. Мова йде в першу чергу про невідповідність між високою ціною капіталу та інноваційною спрямованістю реформ. При високому банківському відсотку та низькій заробітній платі багато інноваційних проектів, особливо у сфері механізації та автоматизації виробництва, а також ресурсозберігаючих технологій, стали неефективними.

Поряд з традиційно обговорюваними чинниками, що зумовили такий стан основних фондів у реальному секторі економіки – відсутністю власних фінансових ресурсів суб'єктів господарювання, недоступністю дешевих середньострокових і довгострокових кредитів, незначними обсягами іноземних

інвестицій, неможливістю держави забезпечити кредитно-фінансову підтримку процесів оновлення основних фондів, – негативну роль зіграло також багаторічне згортання внутрішнього ринку внаслідок низької платоспроможності населення та суб'єктів господарювання, розширення тіньового сектору.

У пошуках ринків збуту виробленої продукції суб'єкти виходять на ринки інших держав, намагаючись використовувати переваги конкурентоспроможності в першу чергу за ціновими факторами, а не якісними і технологічними [1].

Необхідність переходу української економіки на шлях інноваційних перетворень повинна бути визнана одним із стратегічних пріоритетів держави. На даний момент основними цілями та завданнями з реформування науково-технічної та інноваційної сфери є [2]:

1. підвищення конкурентоспроможності сектору наукових досліджень і розробок;
2. інтеграція вітчизняного сектору наукових досліджень в Європейський дослідний простір;
3. підвищення ефективності бюджетного фінансування наукової сфери;
4. напрямок науково-технічного потенціалу на забезпечення потреб інноваційного розвитку економіки України і створення високотехнологічних товарів і послуг;
5. підвищення ефективності національної інноваційної системи та інфраструктури інноваційної діяльності.

Світовий досвід показує, що без активної регулюючої ролі держави не може бути ефективною, соціально орієнтованою ринковою економікою. Немає жодної країни з високорозвиненою економікою, де держава відсторонилася б від регулювання і стимулювання ключових соціально-економічних, в тому числі інноваційних, процесів.

Структурна перебудова економіки, орієнтована на використання інтелектуальних ресурсів і розвиток високотехнологічних виробництв потребує створення умов для безперервного оновлення технологій і продукції, росту освітнього рівня населення та удосконалення управління шляхом нововведень (інновацій), заснованих на новітніх наукових знаннях.

Суть всієї економічної реформи полягає у створенні умов для підвищення сприятливості економіки до інновацій, розвитку інноваційного підприємництва і забезпечення економічного зростання за рахунок використання досягнень науки і техніки. Це зумовлює необхідність активізації інноваційної діяльності.

З метою активізації інноваційної діяльності в Україні держава здійснює управління інноваційною діяльністю через реалізацію відповідної інноваційної політики, яка включає сукупність законодавчих та нормативних актів і заходів, що забезпечують створення сприятливого інноваційного клімату у державі.

Інноваційна політика є складовою частиною соціально-економічної політики. Вона повинна об'єднувати загальними завданнями науку, техніку, виробництво, споживання, фінансову систему, освіту і повинна бути орієнтована на використання інтелектуальних ресурсів, розвиток високотехнологічних виробництв та пріоритетів економіки.

Є три головні об'єктивні джерела формування пріоритетів:

1. Зростаюча обмеженість виробничих ресурсів і виникнення на цій основі проблем поточної і передбачуваної незбалансованості у народному господарстві. Чим більше обмежений будь-який вид ресурсу, тим в більшій мірі науково-технічний прогрес повинен бути сконцентрований на економії і заміщенні даного виду ресурсу.
2. Створення і впровадження новітніх технологій, організаційно-технічних заходів, які дозволять забезпечити досягнення більш високих результатів розвитку за мінімальний проміжок часу.
3. Усунення або зменшення ступеня впливу соціальних обмежень, пов'язаних із здоров'ям, умовами праці і побуту людини, необхідність підтримки екологічної рівноваги.

Серед пріоритетів, що мають велике значення для інноваційного розвитку економіки можна виділити:

- 1) науково-технічні пріоритети вищого порядку. Основним критерієм їх відбору є відповідність конкретним цілям розвитку суспільства у ближчій і більш віддаленій перспективі;
- 2) окремі інноваційні проекти, які пов'язані з рішенням задач короткотермінового характеру, але мають велику актуальність для галузі, суб'єктів господарювання;

3) найважливіші види імпорту технологій, тобто використання політики запозичення найважливіших технологічних розробок або закупки підприємств “під ключ”. Основні вимоги полягають у тому, щоб забезпечувалась швидка окупність валютних заходів, і досягався “прорив” за конкретним напрямком НТП.

Крім державних напрямків формуються аналогічні їм на рівні регіонів. Серед них виділяються: ресурсозберігаючі технології, нові матеріали та джерела енергії; підвищення конкурентноздатності продукції машинобудування і радіоелектроніки, розширення експорту і заняття нових ніш світового ринку; імпортозаміщуючі виробництва; інформатика, телекомунікації і зв'язок; енергетика і транспорт; переробка і зберігання сільськогосподарської продукції; охорона навколишнього середовища.

Вибір шляху інноваційного розвитку та формування державної інноваційної політики для уряду будь-якої держави починається з визначення пріоритетів як основоположних, базових елементів державної політики, з яких починається її формування і якими визначаються її магістральні напрями.

Як свідчить досвід технологічно розвинутих країн, глибоко продуманий механізм обґрунтування та визначення пріоритетів на державному рівні і надійний моніторинг їхньої реалізації стають обов'язковою умовою ефективності інноваційної політики.

Стратегічними пріоритетними напрямами в Україні мають стати:

- освоєння нових, у тому числі відновлюваних джерел енергії, запровадження ресурсозберігаючих та енергоефективних технологій, технологій транспортування енергії;
- забезпечення розвитку високотехнологічних галузей промисловості, освоєння нових надточних технологій виробництва матеріалів, їх обробки і з'єднання, створення індустрії наноматеріалів;
- технологічне оновлення агропромислового комплексу;
- підвищення якості медичного обслуговування шляхом впровадження новітніх технологій та обладнання;
- широке застосування технологій охорони навколишнього природного середовища;
- широке застосування сучасних інформаційних технологій.

1. Пуцетейло П.Р. Інноваційна діяльність як невід'ємна складова підвищення конкурентоспроможності економіки // Інноваційна економіка. – 2008. - №1. - С. 108-112. 2. Парламентське слухання “Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів” // Інвестиції та інноваційний розвиток. – 2009. – бюл.№3. – 63 с.

Л.Д. Оліфіренко

Чернігівський державний технологічний університет

МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ КРУПНИХ ПРОМИСЛОВИХ КОРПОРАЦІЙ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ

© Оліфіренко Л.Д., 2011

Нелінійний характер розвитку економіки визначає тривалість змін економічної кон'юнктури та циклічність суспільно-економічного прогресу.

Статистична аналітика впродовж останніх років відмічає зниження темпів росту промисловості, низький рівень оновлення основних фондів як виробничої, так і соціальної інфраструктури. Індекс промислового виробництва у 2009р. порівняно з відповідним періодом попереднього року знизився до 78,1%, обсяги будівництва – до 51,8 %, експорту – до 59,3 %, імпорту – 53,1% [1]. Економічний спад виявився найбільшим серед країн ближнього зарубіжжя та Європи. На цьому фоні посилюються структурна деформація в економіці та міжрегіональні диспропорції розвитку суб'єктів господарювання, залишаються низькими рівень технічного розвитку промисловості та продуктивності праці. Виробнича та інвестиційна активність концентруються у секторах з середнім та низьким технологічним укладом